

**Politika për pjesmarrjen në aktivitetet
Kombëtare dhe Ndërkombëtare të
Testit të Zotësisë.**

QËLLIMI

Ky dokument vendos kërkesat dhe jep udhëzimet për organizmat akreditues mbi përdorimin e aktiviteteve të testit të zotësisë në procesin e akreditimit dhe si një mjet në procesin e harmonizimit për marrëveshjet dypalëshe dhe shumëpalëshe. Ai u aprovua nga Asambleja e Përgjithshme në Qershor 2001.

Authorship

The publication has been prepared by the EA Laboratory Committee in consultation with the Proficiency Testing Committee of the Asia Pacific Laboratory Accreditation cooperation (APLAC).

Official language

The text may be translated into other languages as required. The English language version remains the definitive version.

Copyright

The copyright of this text is held by EA. The text may not be copied for resale.

Further information

For further information about this publication, you can contact your national member of EA or the Chairman of the EA Laboratory Committee, e-mail address: klaus.brinkmann@ptb.de.

Please check our website for up-to-date information :

<http://www.european-accreditation.org>

CONTENTS

- 1 INTRODUCTION
- 2 SCOPE
- 3 TERMINOLOGY
- 4 EA POLICY
- 5 REFERENCES

1 Introduction

According to ISO/IEC 17025 [1] a laboratory shall have quality control procedures for monitoring the validity of tests and calibrations undertaken. This monitoring may include the participation in interlaboratory comparisons or proficiency testing programmes, but also other means e.g. the regular use of certified reference materials or replicate tests or calibrations using the same or different methods. By these means a laboratory can provide evidence of its

Autori

Ky dokument është përgatitur nga Komiteti Europian i Akreditimit të Laboratorëve në konsultim me Komitetin e Testit të Zotësisë të bashkëpunimit të akreditimit të laboratorëve të Azisë Pacifike.

Gjuha zyrtare

Teksti mund të përkthehet në gjuhë të tjera si kërkohet. Versioni i gjuhës angleze mbetet versioni i përcaktuar.

E drejtë e autorit.

E drejta e autorit e këtij teksti mbahet nga EA. Teksti nuk mund të kopjohet për rishitje.

Informacion i mëtejshëm.

Për më tepër informacion për këtë publikim, kontaktoni anëtarin tuaj kombëtar të EA ose me adresën e E-mail: klaus.brinkmann@ptb.de

Ju lutem kontrolloni faqen e internetit për të apdetuar informacionin:

www.european-accreditation.org

PËRMBAJTJA

- 1 PARATHENIE
- 2 FUSHA E ZBATIMIT
- 3 TERMINOLOGJIA
- 4 POLITIKA E EA
- 5 REFERENCAT

1 PARATHËNIE

Sipas Standardit ISO/IEC 17025 (1) një laborator duhet të ketë procedurën e kontrollit të cilësisë për monitorimin e vlefshmërisë së testeve dhe kalibrimeve të ndërrmarra. Ky monitorim duhet të përfshijë pjesmarrjen në krahasimet ndërlaboratorike ose programet e testit të zotësisë, por gjithashtu mënyra të tjera p.sh. përdorimi i rregullt i materjaleve referuese të certifikuara ose testet e përsëritura ose përdorimi i kalibrimeve me metoda të njëjta ose

competence to its clients and the accreditation body.

2 Scope

This policy sets out the requirements for and gives guidance to the accreditation bodies on the use of proficiency testing activities in the accreditation process and as a tool in the process of harmonization for multilateral and bilateral agreements [2,3,4,5].

3 Terminology

3.1 Proficiency testing (PT) is the determination of the calibration or testing performance of a laboratory or the testing performance of an inspection body by means of interlaboratory comparison.

3.2 Interlaboratory comparison (ILC) is the organization, performance and evaluation of calibrations/tests on the same or similar calibrations/tests items by two or more laboratories in accordance with predetermined conditions.

4 EA policy

4.1 Accreditation bodies seeking to join or to maintain the EA multilateral agreement or corresponding bilateral agreements need to demonstrate the technical competence of their accredited calibration and testing laboratories by appropriate means, preferably by satisfactory participation in PT activities where such activities are available (see Note 1). Where applicable, this holds as well for accredited inspection bodies with regard to their testing activities.

Note 1: It is recognized that there are particular areas where proficiency testing is just not practical. Proficiency testing activities are considered to be a powerful and effective tool

të ndryshme. Me këto mënyra një laborator mund të sigurojë evidencë të kompetencës së tij te klienti i tij dhe tek organizmi akreditues.

2 FUSHA E ZBATIMIT

Ky dokument vendos kërkesat dhe jep udhëzimet për organizmat akreditues mbi përdorimin e aktiviteteve të testit të zotësisë në procesin e akreditimit dhe si një mjet në procesin e harmonizimit për marrëveshjet dypalëshe dhe shumëpalëshe. Ai u aprovua nga Asambleja e Përgjithshme në Qershor 2001.

3 TERMINOLOGJIA

3.1 Testi i Zotësisë (PT) është përcaktimi i performancës testuese ose kalibruese të një laboratorit ose të performancës testuese të një organizmi inspektues me mënyrat e krahasimit ndërlaboratorik.

3.2 Krahasimi Ndërlaboratorik (ILC) është organizimi i kryerjes dhe vlerësimit të testimeve /kalibrimeve mbi mostra testuese/kalibruese të njëjta ose të ngjashme nga dy ose më shumë laboratorë në përputhje me kushtet e paracaktuara.

4 POLITIKA E EA

4.1 Organizmat akreditues duke kërkuar të bashkohen ose të mbajnë marrëveshjet shumëpalëshe të EA ose marrëveshjet korresponduese dypalëshe nevojitet të demonstrojnë kompetencën teknike të laboratorëve të tyre testues/kalibrues të akredituar me anë të mënyrave të përshtatshme, preferueshëm më anë të pjesmarrjes kënaqshëm në aktivitetet e Testit të Zotësisë ku aktivitetet e tilla janë të vlefshme (shiko shënimin 1). Ku aplikohet, kjo mbahet po aq mirë dhe nga organizmat inspektues të akredituar në lidhje me aktivitetet e tyre të testimit.

Shënim 1: Është e njohur që ka zona të vecanta ku Testi i Zotësisë nuk është praktik. Aktivitetet e testit të zotësisë konsiderohen të jenë një mjet i fuqishëm dhe efektiv në

to determine the performance of individual laboratories for specific tests or measurements and to monitor laboratories' continuing performance.

The accreditation bodies shall have a policy on such activities, taking into account the economic impact on laboratories. Good performance in PT activities shall especially be considered when fixing other surveillance measures, as specified in EA-3/09 [6].

If requested to participate in suitable PT activities the laboratory may select the appropriate PT programme or ILC in consultation with its accreditation body.

The recommended minimum amount of appropriate PT activities (see Note 2) per laboratory is:

- one activity prior to gaining accreditation (see Note 3);
- one activity relating to each major sub discipline of a laboratory's scope of accreditation (see Note 4) within the period between two subsequent assessments (e.g. four years) (see Note 5).

Note 2: Appropriate PT activities include any ILC or measurement audit which monitors the laboratory's performance, for example those conducted by national or regional accreditation bodies or co-operations, government, industry or commercial providers of formal PT schemes.

Note 3: National accreditation bodies should identify those areas in the accreditation scope which are suitable to demonstrate the competence of a laboratory for the main field of activities by PT prior to accreditation.

Note 4: Examples of major sub disciplines are given below:

- environmental analysis: soil (including solid waste, sludge, compost);
- environmental analysis: water (waste water, ground water, drinking water);
- environmental analysis: air (emission and immission);
- materials testing: chemical parameters;
- materials testing: physical quantities;
- materials testing: non destructive

përcaktimin e performancës së laboratorëve individualë për testet specifike ose matjet dhe të monitorimit të performancës së vazhdueshme të laboratorëve.

Organizmat akreditues duhet të kenë një politikë mbi aktivitetet të till, duke marrë parasysh efektet ekonomike mbi laboratorët. Performanca e mirë në aktivitetet e PT duhet të merret parasysh veçanërisht kur fiksohen matje të tjera mbikqyrëse, siç specifikohet në EA-3/09. Nëse kërkohet të marrë pjesë në aktivitete të përshtatshme të PT laboratorit mund të seleksionojë programin e përshtatshëm të PT ose krahasimin ndërlaboratorik në konsultim me organizmin e tij akreditues.

Shuma minimale e rekomanduar e aktiviteteve të përshtatshme të PT (shiko shënimin 2) për laboratorët është:

- Një aktivitet para dhënjes së akreditimit (shiko shënimin 3);
- Një aktivitet lidhur me çdo nën disiplinë të rëndësishme të fushës së zbatimit të akreditimit të laboratorit (shiko shënimin 4) në periudhën ndërmjet dy vlerësimeve pasuese.(psh 4 vjet) (shiko shënimin 5).

Shënimi 2: Aktivitetet e përshtatshme të PT përfshijnë ndonjë krahasim ndërlaboratorik ose kontrollin e matjeve i cili monitoron performancën e laboratorit, për shëmbull ato të kryera nga organizmat akreditues kombëtare ose rajonale ose bashkëpunëtorë, qeveri, industri ose sigurues komerciale të skemave formale të PT.

Shënimi 3: Organizmat kombëtarë akreditues duhet të identifikojnë ato zona të fushës së zbatimit të akreditimit të cilat janë të përshtatshme për të demonstruar kompetencën e një laboratorit për fushat kryesore të aktiviteteve të PT para se të akreditojnë.

Shënimi 4: Shëmbujt e disiplinave kryesore janë dhënë më poshtë:

Analizat ambjentale: baltë(përfshirë ndotjet e ngurta, llumi, përzierje plehrash).

Analizat ambjentale: uji (uji i ndotur, uji i tokës, uji i pijeve)

Analiza ambjentale: ajër (lëshimi dhe thithja)

Testimi i materjaleve : parametrat kimikë;

<p>testing;</p> <ul style="list-style-type: none"> • microbiology. <p><i>Note 5:</i> If there are significant changes to laboratory's staff or scope of accreditation, accreditation bodies may shorten that interval.</p> <p>4.2 Accreditation bodies need to fully document their policies and procedures in relation to PT activities (see Note 6). In particular, they must be able to evaluate, through the accreditation process, that the participation in PT activities of laboratories accredited by them is effective and that corrective actions are carried out when necessary (see Note 7).</p> <p><i>Note 6:</i> Accreditation bodies should support the use of appropriate PT programmes which meet the essential recommendations of ISO/IEC Guide 43-1 [7] or ILAC-G13 [8], where applicable. For further information reference is made to EA-2/09 [9].</p> <p><i>Note 7:</i> Relevant guidance is given in ISO/IEC Guide 43-2 [10].</p>	<p>Testimi i materjaleve : madhësitë fizike; Testimi i materjaleve: testime jo shkatërruese; Mikrobiologji.</p> <p>Shënimi 5: Nëse ka ndryshime të rëndësishme të stafit të laboratorit ose të fushës së akreditimit, organizmi akreditues mund të shkurtojë atë interval.</p> <p>4.2 Organizmat akreditues nevojitet të plotësojnë dokumentat e politikës dhe procedurës së tyre në lidhje me aktivitetet e tyre të PT (shiko shënimin 6). Në vecanti ato duhet të jenë në gjëndje të vlerësojnë, përmes procesit të akreditimit, që pjesmarrja në aktivitetet e PT të laboratorëve të akredituar prej tyre është efektive dhe që veprimet korrigjuese janë kryer kur është e nevojshme. (shiko shënimin 7).</p> <p>Shënimi 6: Organizmi akreditues duhet të mbështesë përdorimin e programeve të përshtatshme të PT të cilat takojnë rekomandimet thelbësore të Udhëzuesit ISO/IEC 43-1 (7) ose ILAC –G 13 (8), ku aplikohet. Për më tepër informacion referenca bëhet me EA -2/09 (9).</p> <p>Shënimi 7: Udhëzimet jepen në Udhëzuesin ISO/IEC 43-2 (10).</p>
---	--

References

1	ISO/IEC 17025:1999	General Requirements for the Competence of Testing and Calibration Laboratories
2	EN45003:1995	Calibration and Testing Laboratory Accreditation Systems – General Requirements for Operation and Recognition (ISO/IEC Guide 58 :1993)
3	ILAC-P1:2001	ILAC Mutual Recognition Arrangement : Requirements for Evaluation of Accreditation Bodies
4	EA-2/07:1997	EAL Strategy to Achieve Comparability of results in Calibration and Testing
5	EA-3/04 :2001	Use of Proficiency Testing as a Tool for Accreditation in Testing
6	EA-3/09:1999	Surveillance and Reassessment of Accredited Organisations
7	ISO/IEC Guide 43-1:1997	Proficiency Testing by Interlaboratory Comparisons-Part 1 : Development and Operation of Proficiency Testing Schemes.
8	ILAC-G13:2000	Guidelines for the Requirements for the Competence of Providers of Proficiency Testing Schemes
9	EA-2/09: 2000	EA Policy on the Accreditation of Providers of Proficiency Testing Schemes
10	ISO/IEC Guide 43-2:1997	Proficiency Testing by Interlaboratory Comparisons

5. REFERENCAT

1	ISO/IEC 17025:1999	Kërkesa të përgjithshme për kompetencën e laboratorëve testues kalibrues.
2	EN45003:1995	Sistemet e akreditimit të laboratorëve testues dhe kalibrues-Kërkesa të përgjithshme për operimin dhe njohjen (ISO/IEC Guide58: 1993)
3	ILAC-P1:2001	Marrëveshja e njohjes së përbashkët ILAC : Kërkesat për vlerësimin e organizmit akreditues.
4	EA-2/07:1997	EAL Strategjia për të arritur krahasimin e rezultateve në testim dhe kalibrim.
5	EA-3/04:2001	Përdorimi i PT si një mjet për akreditimin në testim.
6	EA-3/09:1999	Mbikqyrja dhe rivlerësimi i organizmave të akredituar.
7	ISO/IEC GUIDE 43-1:1997	Testi i zotësisë si pjesë e krahasimeve ndërlaboratorike 1: Zhvillimi dhe operimi i skemave të testit të zotësisë.
8	ILAC-G13:2000	Udhëzues për kërkesat për kompetencën e siguresve të skemës së testit të zotësisë.
9	EA-2/09:2000	Politika e EA mbi akreditimin e siguresve të skemave të testit të zotësisë.
10	ISO/IECgUIDE 43-211997	Testi i zotësisë me krahasimet ndërlaboratorike.